

عنوان مقاله:

تاملی بر زمان آگاهی انسان در دوران پارینه سنگی و نوسنگی

محل انتشار:

مجله بنیان هنر؛ جستارهای موزه داری، مرمت، باستان شناسی و تاریخ هنر، دوره 1، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 42

نویسندگان:

نسا جودی - دکتری باستان شناسی پیش از تاریخ، موسسه فرهنگی موزه های بنیاد، موزه زمان.

میثم نیکزاد - دکتری باستان شناسی پیش از تاریخ، پژوهشگر آزاد

خلاصه مقاله:

با توجه به اینکه باستان‌شناسی به مطالعه گذشته می پردازد، زمان یکی از مفاهیم اساسی مطالعات باستان شناسی را تشکیل می دهد. گرچه از اواخر قرن نوزدهم میلادی با شکل گیری مباحث تاریخ گذاری و گاهنگاری، باستان شناسان همواره به زمان و اندازه گیری آن توجه خاصی داشته اند، اما در دهه ۱۹۸۰ میلادی بود که بحث های نظری درباره زمان در باستان شناسی شکل گرفت که در نهایت منجر به شکل گیری بحث «چشم اندازگرایی زمان» در مطالعات باستان شناسی گردید که به دنبال پاسخ برای پرسش هایی نظیر اینکه «مردمان گذشته چگونه زمان را درک کرده؟» و یا «چگونه گذشته را به یاد می آورده اند؟» بود. این مباحث با شکل گیری و گسترش «باستان شناسی شناختی» و برقراری ارتباط بین حافظه جمعی/اجتماعی و درک زمان باعث شد که مساله «زمان» از منظر توانایی های شناختی انسان از دیدگاهی تطوری نیز مورد پژوهش قرار گیرد. در پژوهش حاضر نگارندگان با مروری بر مطالعات صورت گرفته درباره «باستان شناسی زمان» مباحث نظری مطرح شده درباره آن، سعی می کنند جنبه های مختلف درک زمان توسط مردمان پیش از تاریخ، خاصه دوره های پارینه سنگی و نوسنگی را بررسی نمایند. پرسش اصلی این پژوهش عبارت است از اینکه مردمان گذشته زمان را چگونه درک، یادآوری، نشانه گذاری و اندازه گیری می کرده اند؟ برای پاسخ به این پرسش نگارندگان از داده های باستان شناسی و مردم شناسی استفاده کرده و «زمان آگاهی» گروه های انسانی را در بعد نشان گذاری زمان، یادگیری، دوراندیشی و آینده نگری، یادآوری گذشته، مرگ-آگاهی و تخصیص زمان در فعالیت های روزمره را بررسی کرده اند. نتایج پژوهش نشان می دهد که گونه انسان دو جهش شناختی را در عصر پارینه سنگی تجربه نموده که این جهش ها باعث تغییر بنیادی در نگرش انسان به محیط اطراف و درک و یادآوری زمان گردیده است. در عصر نوسنگی اهلی سازی دام و گیاه و یکجانشینی به کلی درک انسان از زمان را دستخوش تغییرات بنیادی نمود که این تغییرات بنیادی باعث شکل گیری معماری یادمانی، الگوی استقرار، سنت های تدفین پیچیده، فرهنگ مادی متفاوت و فعالیت های آیینی پرتکلف گردید. به طور کلی انسان در عصر پارینه سنگی و نوسنگی بر اساس فعالیت های روزانه، اجتماعی و آیینی زمان را نشانه گذاری می کرده است.

کلمات کلیدی:

زمان، زمان آگاهی، باستان شناسی شناختی، پارینه سنگی و نوسنگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1894441>

